

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МОДЕЛЕЙ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ

Волосов А.М., канд. екон. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

Українське суспільство поступово усвідомлює, що цифрова трансформація не є лише набором якихось сучасних технологій, а являє собою фундаментальні змінення того як працює та взаємодіє з клієнтами та контрагентами економічна система, тобто руйнацію існуючого способу роботи та переходу до нової її якості. Поширеною є думка про існування чотирьох типів цифрової трансформації, які дозволяють повною мірою визнати її цінність: трансформація процесів; трансформація бізнес-моделі; трансформація доменів; культурна/організаційна трансформація [1].

Не применшуючи значення інших з наведених типів трансформацій, вважаємо трансформацію бізнес-моделі саме тим інструментом, який є ключовим серед усіх засобів на шляху до цифрової економічної системи, а інші певним чином підпорядковуються йому. В свою чергу, сучасна практика пропонує численні підходи здійснення цифрової трансформації бізнесу. Можна виокремити щонайменше шість моделей його цифрової трансформації: нативна, цифрового відставання, цифрового послідовника, гібридна, пілотного проекту (перевірки концепції), співпраці. Кожна з них має властиві їм переваги (можливості) та недоліки (застереження/обмеження під час вибору) (див. табл.)

Цифрова нативна модель притаманна цифровому бізнесу, цифрові технології якого глибоко вкоренилися в корпоративній культурі суб'єкта господарювання.

Натомість, модель цифрового відставання, відповідно до своєї назви, підходить саме для суб'єктів підприємництва, у яких цифрові технології ще не стали стрижнем їхньої бізнес-моделі.

Модель цифрового послідовника спрацьовує у випадку готовності підприємства впроваджувати цифрові технології, які розглядаються ним в якості майбутньої конкурентної переваги.

Для прихильників гібридної моделі характерним є те, що цифрові технології є частиною їхньої бізнес-моделі, але не єдиним напрямом діяльності, тобто вони готові поєднувати цифрові та традиційні підходи, коли стан справ підштовхує їх до цифрової трансформації.

Модель цифрової трансформації пілотних проектів (перевірки концепції) – це підхід, який найкраще спрацює в компаніях, які прагнуть протестувати цифрові рішення, перш ніж використовувати їх повною мірою. Це означає, що цифрові технології є частиною їхньої бізнес-моделі, але (як і в попередній моделі) також не повністю фокусуються на них.

За моделлю спільної творчості цифрової трансформації найліпші результати отримують ті бізнес-суб'єкти, які прагнуть залучити власних співробітників і клієнтів до процесу цифрової трансформації. Це означає, що цифрові технології також є вагомою частиною їхньої бізнес-моделі, але не є єдиним напрямом функціонування.

Таблиця – Переваги та недоліки моделей цифрової трансформації

Модель	Переваги/можливості	Недоліки/застереження
нативна	найбільше відповідає використанню цифрових можливостей і запобіганню загроз; більш гнучка до змін; стимулює зростання/створення акціонерної вартості; забезпечує більшу ефективність/продуктивність	складно відтворити компаніям, які не є цифровими; потребує повного перегляду існуючих систем і процесів; може вимагати перенавчання персоналу
цифрового відставання	допомагає наздогнати конкурентів, які вже запровадили цифрову трансформацію; є менш руйнівною для існуючої діяльності	ставить компанію у не вигідне конкурентне становище, якщо вона досить швидко не запровадить цифрову трансформацію
цифрового послідовника	допомагає залишатися конкурентоспроможними у своїх зусиллях із цифрової трансформації; дозволяє здійснити цифрову трансформацію без усіх змін, які пройшли цифрові лідери	спричиняє не вигідний конкурентний стан, якщо конкуренти є цифровими аборигенами/відстаючими; відставання від цифрових лідерів, відсутність швидко скористатися новими можливостями
гібридна	допомагає скористатися цифровими можливостями, зберігаючи зв'язок з традиційними операціями; є менш руйнівною, ніж повна завдяки поступовому впровадженню; дозволяє зосередитись на одній сфері, що знижує початкові витрати; легше керувати змінами	результати виявляються з часом; потребує більше ресурсів у довгостроковій перспективі; результати можуть виявитися менш перетворюючими, ніж за повністю цифровим підходом
пілотний проект/перевірка концепції	перевірка цифрових рішень до їх використання; можна робити поступово, щоб це було менш руйнівним; тестування нової ідеї/підходів до їх реалізації	потрібно більше часу, щоб побачити результати; обмежений масштаб ускладнює досягнення трансформаційних змін; успішний результат вимагає ретельних планування та виконання
спільної творчості	допомагає створювати цифрові рішення, адаптовані до конкретних потреб; може призвести до більш творчих та інноваційних рішень; дає простір для залучення співробітників до процесу цифрової трансформації	потребує високого рівня комунікації та координації; може бути довготривалим процесом; вимагає від співробітників навичок і знань, які дозволяють ефективно робити свій внесок

Отже, зараз не існує абсолютно досконалої, або універсальної моделі цифрової трансформації бізнесу, здатної задовольнити всі його вимоги.

Інформаційні джерела:

1. What is Digital Transformation? A Guide for Businesses. URL: <https://digitalmarketinginstitute.com/blog/digital-transformation-business-guide>